

## MIESTO A ÚLOHY FILOZOFIE VO VÝCHOVE SOCIALISTICKÉHO ČLOVEKA

TIBOR HALEČKA, Katedra marxisticko-lenínskej filozofie a vedeckého ateizmu UPJŠ,  
Prešov

Reálny socializmus neznamena iba svet zvečnenej ľudskej práce a vzťahov medzi ľuďmi, ale predovšetkým ľudí samotných, ktorí spoločenskú prácu konajú a ktorí vstupujú do vzájomných vzťahov a tým ich vytvárajú. Preto práve v etape budovania rozvinutej socialistickej spoločnosti s výraznou naliehavosťou stojí pred nami úloha meniť, pretvárať, rozvíjať nielen podmienky života ľudí, ale spôsob ich života, a to znamená aj nositeľa a tvorca všetkých týchto zmien, teda človeka. Cieľom je formovať vedomie ľudí ako aktívnych, uvedomelých tvorcov socialistickej súčasnosti a komunistickej budúcnosti.

V tomto snažení o nového socialistického človeka má nezameniteľné miesto marxisticko-leninská filozofia, čo je dané predovšetkým jej svetonázorovou funkciou.

Svetonázorový progres v socialistickej spoločnosti je na jednej strane dôsledkom, kvintesenciou celostného spoločenského progresu a na druhej strane jeho významnou podmienkou. Svetonázor je totiž formou ideovo-praktického osvojovania sveta ľuďmi a základným spôsobom sebauvedomenia spoločenského človeka, spôsobu jeho bytia. Je v ňom v ideálnej forme vyjadrený stav vývoja ľudského bytia, spôsob, akým si ho ľudia uvedomujú, ako chápu a prežívajú zmysel svojho bytia a svoje miesto vo svete. Nejedná sa však iba o pasívnu reflexiu, či mechanický odraz. Svetonázor spoločnosti — tried, sociálnych skupín i ľudských individuí — je významným aktívnym faktorom, lebo orientuje a motivuje praktické životné postoje ľudí. Plne to platí aj o vedeckom marxisticko-leninskom svetonázore. Ba viac, marxisticko-leninský svetonázor obsahuje v sebe toto sebaopoznanie a vedome je koncipovaný ako nástroj revolučnej praktickej premeny spoločnosti.

Práve pre tento aktívny charakter svetonázoru nám záleží na tom, aby svetonázor ľudí v socialistickej spoločnosti zodpovedal svojou kva-

litou a úrovňou jej záujmom, potrebám a zákonitostiam vývoja. Aby bol na úrovni, ktorá umožňuje ľuďom správne a teda pravdivo chápať svet — prírodu a spoločnosť — i svoje miesto vo svete, osobitne medzi ľuďmi, združenými v socialistickej spoločnosti na základe spoločných záujmov, potrieb a programu ich realizovania zjednotenou spoločenskou praxou. Adekvátnu svetonázorovú orientáciu ľudí v socialistickej spoločnosti môže plniť len vedecký marxisticko-leninský svetonázor, ktorého filozofickým základom je dialektický a historický materializmus.

Ak si teda kladieme za cieľ, aby väčšina našej spoločnosti si osvojila celostný marxisticko-leninský svetonázor, znamená to prosto a jednoducho, že súčasťou tohto cieľa je aj to, aby si ľudia osvojili základy marxisticko-leninskej filozofie ako filozoficko-teoretický základ tohto svetonázoru. Realizovať tento cieľ nie je ľahkou úlohou. No je to úloha, ktorej splnenie je nevyhnutnosťou socialistického vývoja. Vo vývine socialistickej spoločnosti, pri zabezpečovaní jej svetonázorového pokroku niet voľby medzi alternatívami plniť či neplniť túto úlohu, voliť možno len medzi cestami, spôsobmi, metódami a formami vzdelávaco-výchovnej práce a propagandy, ktoré vedú ku splneniu tejto úlohy.

Svetonázor ľudí v spoločnosti reálneho socializmu nemôže byť v skutočnosti socialistickým bez svojich marxisticko-leninských filozofických základov. Nie je náhodné, že všetky deformácie a falzifikácie vedeckého komunizmu sú vždy spojené aj s deformáciami a falzifikáciami marxisticko-leninskej filozofie alebo s úplným odklonom od jej svetonázorových a metodologických pozícií.

Proces, v ktorom si ľudia postupne osvojujú celostný marxisticko-leninský svetonázor je zložitý. Ľudia prechádzajú na marxisticko-leninské svetonázorové pozície postupne a rôznymi cestami. Jedni sa približujú k marxisticko-leninskému svetonázoru, lebo ako vedci pochopili metodologický význam jeho filozoficko-teoretických základov; iným sa stal v prvom dotyku blízkym program komunistického pretvorenia spoločnosti a jeho chápanie sociálnej spravodlivosti; ďalších najskôr upútali etické ideály komunizmu, iných realistický materialistický výklad sveta a ľudského života, atď. Je to prirodzené a vo výchovnej práci s tým treba počítať. No je rozdiel napríklad medzi tými, ktorí sa k nám približujú a na tejto ceste, ako to vyjadril V. I. Lenin, spájajú akceptovanie sociálno-politickej stránky nášho svetonázoru s ešte uznávaným náboženstvom, a tými, ktorí ako renegáti sa odklňajú od marxizmu-leninizmu a deformujú ho náboženstvom. Je rozdiel medzi „náboženským socializmom“ ako formou približovania sa k vedeckému socializmu a náboženským socializmom“ ako ideologicko-politickou formou antikomunizmu.

Ak zdôrazňujeme zásadný význam dialektického a historického materializmu v systéme celostného marxisticko-leninského svetonázoru, znamená to, že je možné tento svetonázor redukovať na jeho filozofické základy. Nie je to tak dávno, keď podobná redukcia bola dosť bežná. Vyplývala z nedostatočného poznania teórie svetonázoru, jeho štruktúry;

na tomto základe viacerí autori smerovali k zúženému chápaniu svetonázoru len ako sumy najvšeobecnejších názorov na svet, človeka a ich vzťah.

V teoretickom i praktickom — najmä výchovnom — ohľade je dôležité uvedomiť si, že svetonázor ako spoločenský jav je zložitý systém. Ako jeho komponenty sú v ňom na všeobecnej úrovni zjednotené rôzne spoločenské formy vedomia (filozofia, veda, základné východiská politických a právnych názorov, základy mravnej a estetickej hodnotovej orientácie, prípadne náboženstvo a pod.) a im zodpovedajúce ideovo-praktické postoje ľudí ku skutočnosti, premietajúce sa do spôsobu života či životného štýlu. V obsahovej štruktúre teoretickej roviny rôznych typov nemarxistického svetonázoru môže hrať funkciu dominujúceho hľadiska aj iná forma vedomia ako filozofia. Tak poznáme rôzne formy svetonázoru napr. politického, právnického, etického, estetizujúceho či náboženského. Ich základom je spravidla idealizmus, no nie vždy v podobe explicitne rozvinutého filozofického systému.

Zložitú obsahovú štruktúraciu musíme brať do úvahy i v prípade marxisticko-leninského svetonázoru. Z hľadiska obsahu teoretickej roviny ho musíme chápať ako ucelený systém filozofických, sociálno-ekonomických a politických poznatkov; jeho organickou súčasťou je súbor základných poznatkov etických a estetických, a na nich založených ideálov a noriem; významnú funkciu v ňom plnia aj najvšeobecnejšie, svetonázorovo objasnené poznatky vied o prírode a spoločnosti, ktoré vo svojej jednote vytvárajú vedecký obraz sveta. Systém marxisticko-leninskej svetonázorovej výchovy musí z uvedenej koncepcie vychádzať.

Rad otázok, týkajúcich sa štruktúry marxisticko-leninského svetonázoru a z toho odvodenej štruktúry svetonázorovej výchovy, otázky obsahového zamerania, metód a foriem svetonázorovej výchovy musíme podrobnejšie skúmať. No aj na úrovni súčasného poznania je jasné, že v záujme zvýšenia úrovne svetonázorovej výchovy musíme dôslednejšie uplatňovať hľadisko *celostnosti*. To je aj významná ideologická požiadavka v boji proti tendenciám, deformujúcim podstatu marxisticko-leninského svetonázoru narušovaním jednoty jeho systému.

Porušovanie princípu celostnosti v chápaní a objasňovaní marxisticko-leninského svetonázoru vyúsťuje vždy do negatívne ideových dôsledkov. Tak napr. jednostranné zveličenie významu metodologickej funkcie filozofie či významu vedeckých informácií môže viesť ku scientistickej deformácii. Izolované chápanie a zveličovanie významu otázok človeka a morálky nesie so sebou možnosť abstraktne antropologických deformácií, či abstraktného moralizovania až po krajne etizujúce chápanie socializmu. Preceňovanie významu politických informácií, odtrhnutých od celostného systému marxizmu-leninizmu nesie so sebou možnosť praktikizmu, politického empirizmu. Takýchto krajností je viac a patrí k nim aj jednostranné vytrhávajúce ateizmu, ateistickej výchovy, redukovanej na negáciu náboženstva. Ateistický rozmer nášho svetonázoru môže mať

kvalitu marxisticko-leninského ateizmu len v jednote s pozitívnymi hodnotami celostného marxisticko-leninského svetonázoru.

Žiadúce je podčiarknúť aj ďalšiu stránku formovania celostného marxisticko-leninského svetonázoru, totiž, že ono zahrnuje aj formovanie adekvátneho spôsobu myslenia, t. j. formovanie dialektického spôsobu myslenia, založeného na materialistickej dialektike. Táto úloha je vo výchove, zameranej na osvojenie základov vedeckého marxisticko-leninského svetonázoru jednou z najnáročnejších, najmä ak prihliadneme na to, že cieľom vzdelávaco-výchovnej práce nie je iba osvojenie definícií či informácií o kategóriách, zákonoch a princípoch materialistickej dialektiky, ale jej aktívne osvojenie v jednote s teóriou poznania, ako skutočného základu spôsobu myslenia a orientácie v zložitostiach procesu poznávania skutočnosti i sebapoznávania človeka.

Osobitný význam má táto stránka osvojovania marxisticko-leninského svetonázoru všade tam, kde pripravujeme kádre pre oblasť vedy i vedeckého riadenia spoločenskej praxe, teda na vysokých školách.

V tomto prostredí sa však často stretávame s falošnou ilúziou, že osvojenie marxisticko-leninskej metodológie je dostačujúcim základom vedeckého svetonázoru vysokoškolsky kvalifikovaného odborníka. Táto pozícia prehliada svetonázorovú funkciu marxisticko-leninskej filozofie; zakladá sa na nepochopení vnútornej jednoty systému dialektického a historického materializmu; nechápe, že aj marxisticko-leninská dialektika je nielen metódou, ale aj najvšeobecnejšou teóriou vývoja, aj vedec-kou ontologickou výpoveďou o svete, človeku a ich vzťahu, aj základom teórie poznania a logikou marxizmu-leninizmu, podobne ako napríklad princíp dialektikomaterialistického monizmu a s ním spojený pojem hmoty nie je iba základom teórie sveta a miesta človeka v ňom, ale plní súčasne metodologickú funkciu.

Treba sa ďalej zmieniť o význame a mieste v štruktúre poznatkov špeciálnych vied pri formovaní vedeckého svetonázoru. Vedecký obraz sveta a človeka, vyjadrený v poznatkoch prírodných a spoločenských vied a vied o človeku, má pre tvorbu vedeckého svetonázoru nesmierny význam. Nie je však sám osebe vedeckým svetonázorom a nemôže ho suplovať. Poznatky zvláštnych vied vstupujú do vedeckého svetonázoru až cez ich filozofické zovšeobecnenie a len ním je garantované, že nedôjde k nesprávnej a teda nevedeckej extrapolácii, či ku povýšeniu zákonov a princípov určitej zvláštnej vedy (napr. fyziky, biológie, psychológie a pod.) na roveň filozofického chápania a výkladu sveta, človeka a ich vzťahu. Takýto prístup nie je zúžením významu vedy. Naopak, jej svetonázorový význam v súčasnosti narastá a veda je nevyhnutná pri riešení problémov, ktoré pred súčasnou spoločnosťou vznikajú. No vedecký svetonázor sa nerodí ani z jednej izolovane chápanej vedy, ani z prostej sumy vedeckého poznania, ale z *filozoficko-dialektickej syntézy, zovšeobecnenia* tohto poznania. Len touto cestou je možné určiť aj svetonázorový význam a funkciu poznatkov zvláštnych vied, ich miesto vo

vedeckom svetonázore. V tomto zmysle máme ešte mnohé rezervy napríklad vo výchove vysokoškolsky kvalifikovaných špecialistov, osobitne na prírodovedných a technických odboroch vysokoškolského štúdia. Využiť tieto rezervy však predpokladá: poskytnúť marxisticko-leninskej filozofii v systéme vzdelávaco-výchovnej práce miesto, ktoré jej patrí, a to aj zo strany učiteľov odborných katedier; predpokladá dôslednejšie prepojenie výučby dialektického a historického materializmu so svetonázorovou a metodologickou problematikou jednotlivých vedných odborov; zahrnuje aj formovanie primeraných *vedeckých* predpokladov pre pochopenie a osvojenie teoretických základov marxisticko-leninskej filozofie, čo konkrétne znamená účelne dopĺňať svetonázorovo funkčné poznatky spoločenských vied do všeobecnej vzdielanostnej úrovne študentov prírodovedných a technických odborov a naopak, treba sprístupňovať poznatky prírodných a technických vied študentom spoločenskovedných odborov. A vyžaduje to aj formovanie *kultúrnych* predpokladov všestranného rozvoja študentov, lebo len tak môže byť vedecký svetonázor zakotvený v ich celostnej osobnostnej zrelosti, v súbore pozitívne rozvinutých bytostných síl. Tieto prístupy ku svetonázorovej výchove treba zohľadňovať aj na stredných školách, kde výklad základov marxisticko-leninskej filozofie plní síce predovšetkým svetonázorovú funkciu (lebo k plnému rozvinutiu metodologickej funkcie nie sú ešte plne vytvorené podmienky), čo však neznamená, že stredoškolská výučba filozofie nemá byť zameraná na formovanie spôsobu myslenia v kontexte utvárania predpokladov pre formovanie osobnosti. Je žiadúce chápať a uskutočňovať jej výučbu v duchu uvedených nárokov a nie na úrovni školometstva a verbalizmu.

Výučba marxisticko-leninskej filozofie v školách a jej kvalifikované propagovanie v rôznych formách ideovo-politického vzdelávania mládeže i dospelých má zásadný kultúrny význam. Ako filozoficko-teoretický základ marxisticko-leninského svetonázoru je cez jeho integrujúcu funkciu včlenená do systému socialistickej kultúry, ako spôsobu humanizácie prírody i podmienok spoločenského života ľudí vôbec. Marxisticko-leninský svetonázor ako spôsob duchovno-praktického osvojenia sveta nie je iba výkladom sveta, ale orientuje a motivuje praktické životné postoje človeka, prestupuje nielen štruktúrou vedomia a spôsobu myslenia, ale aj štruktúrou ľudských činov. Prispieva ku formovaniu socialistickej kultúrnosti človeka práve tým, že je vnútorným motivujúcim činiteľom tvorivej orientácie ľudskej bytosti. Súčasne vytvára reálne gnozeologické a vo svojich praktických dôsledkoch aj sociálne predpoklady pre rozvoj slobody človeka.

Pritom nejde o tvorbu samu osebe a samu pre seba na úrovni abstraktne chápaného či individualisticky a egocentricky orientovaného individua, ale o tvorivú sebarealizáciu človeka ako spoločenskej bytosti, uplatňujúcej svoje tvorivé sily v prospech socialistickej spoločnosti a v nej takto zameranou tvorivosťou združených ľudí. V spojení s takouto povahou praktického bytia ľudí v socialistickej spoločnosti, ako aj so-

ciálne politickou, právnou, mravnou i estetickou hodnotou socialistického spôsobu života, umožňuje marxisticko-leninská filozofia a z nej vyrastajúce filozofické vedy (etika, estetika, vedecký ateizmus) človeku správne chápať zmysel jeho života, jeho hodnotové naplnenie, jeho orientáciu v duchu realisticky založených a vedecky odôvodnených ideálov spravodlivosti, krásy, dobra, pravdy, atď.

Ide však o to, že v reálnom každodennom živote ľudí nefunguje vedecký charakter nášho svetonázoru v podobe abstraktno-teoretických, čisto gnozeologicky osvojených téz, poučiek či definícií v podobe svojho teoreticko-vedeckého systému. Ani marxisticko-leninská filozofia nejestvuje a nepôsobí v reálnom každodennom spoločenskom vedomí vo svojej abstraktno-teoretickej forme. Osvojená len v takejto forme by ani nemohla plniť svoju svetonázorovú funkciu v živote živého individua a ani v spoločnosti. Každý svetonázor (abstrahujúc od jeho správnosti či nesprávnosti) má okrem svojej rôzne rozvinutej ideovo-teoretickej roviny aj emocionálno-psychologickú rovinu. Svetonázorové vedomie je vždy *jednotou ideí a citov*. Takto štruktúrované je aj reálne spoločensky jestvujúce marxisticko-leninské svetonázorové vedomie živých ľudí. Len na tomto základe môže byť teoretický vedecký obsah tohto svetonázoru človekom prijatý a osvojený nielen ako suma poznatkov či informácií, ale ako vnútorne prežitá a za svoju prijatá pravda, ktorá má význam a hodnotu princípov životnej orientácie i zaujímania praktických životných postojov. Tak sa môže vedecký obsah nášho svetonázoru zjednocovať s jemu zodpovedajúcou škálou sociálne ušlachtilých citov, návykov a s vôľou človeka konať v duchu tohto ideovo-teoretického obsahu, len tak sa stáva jeho životným presvedčením.

V týchto súvislostiach máme dosť otvorených a nedoriešených otázok, súvisiacich s metódami a formami svetonázorovej výchovy, a v rámci toho aj s metodikou výchovného vyučovania dialektického a historického materializmu. Najčastejšie na rôznych stupňoch škôl prevažuje metodika, založená na prostej požiadavke: dialektický a historický materializmus je vedecká filozofia, vo svojej podstate náročná na abstraktné myslenie a preto sa ho treba naučiť, vedieť definovať jeho kategórie, zákony a princípy.

Nemienime znižovať význam optimálne precízneho osvojenia teoretických základov marxisticko-leninskej filozofie ako výsledku jej vyučovania v školách a rôznych formách vzdelávania. Dokonca chceme dodať, že aj na tejto rovine pedagogického procesu je čo vylepšovať a zdokonaľovať, lebo často je jeho výsledkom len povrchné osvojenie filozofických termínov s približným, niekedy len na predstave o dielčom príklade založeným chápaním ich významu. Nie je dostatočne prepracovaná metodika formovania gnozeologicky obsažných filozofických pojmov vo vedomí študentov. Prejavuje sa to aj na vysokých školách, no osobitne v stredoškolskej výučbe filozofie, a tento stav sa spravidla ospravedlňuje náročnosťou filozofie na abstraktné myslenie. Stačí pozrieť na stredo-

školské, napríklad gymnaziálne učebné texty z filozofie, nehovoriac o učebných textoch pre iné typy stredných škôl. Sú ilustráciou terminologickej presýtenosti, spojenej s neadekvátnou, veku neprimeranou metodikou vysvetlenia (a veľká časť otázok sa vlastne ani nevysvetľuje). Pritom bez osvojenia pojmov (nielen termínov), niet predpokladov pre pochopenie teórie, ktorá je nimi vyjadrená; bez pochopenia niet predpokladov pre osvojenie a stotožnenie sa s poznaným; a bez týchto predpokladov sa primerane znižuje aj možnosť výchovného pôsobenia, teda celostného utvárania osobnosti.

Často sa stretávame s neochotou riešiť tieto otázky, aby prípadní autori populárnych výkladov (učebníc, kníh a článkov pre mládež či bežného čitateľa) neboli obviňovaní odborníkmi z vulgarizácie, nevedeckosti a pod. Preto máme nielen nevyhovujúce stredoškolské učebnice z filozofie, ale preto takmer vôbec nemáme populárno-vedecké edície, ktoré by zaujímavým spôsobom mládeži i bežnému čitateľovi približovali a vysvetľovali rad filozofických a súčasne životných svetonázorových otázok. A pocíufujeme aj nedostatok autorov so skúsenosťami v tomto smere.

V procese vyučovania filozofie na rôznych stupňoch škôl a jej propagácie jestvujú dve roviny vedeckosti. Jedna je daná podstatou vedeckého systému filozofie a filozofických vied a druhá je daná pedagogicko-psychologickými zákonitostami sprostredkovania filozofických poznatkov žiakov s cieľom ich aktívneho osvojenia. Ak abstrahujeme od problémov výučby marxisticko-leninskej filozofie na vysokých školách, tak na stredných školách je nevyhnutné uplatňovať hľadisko genetickej i pedagogickej psychológie, prihliadať ku stupňu vzdelanostnej pripravenosti a jej premietnutiu do úrovne vedeckého obrazu sveta vo vedomí študentov (sprostredkovaného komplexom prírodovedných a spoločenskovedných predmetov), zohľadňovať ohraničenosť skúsenostného zázemia atď. Vo vzťahu ku základnej škole, hoci len jej poslednému ročníku, je otázka vyučovania filozofie vôbec otvorenou. Akoby z hľadiska uplatnenia genetickej psychológie, no skôr deduktívne sa vychádza z nárokov filozofie na abstraktné myslenie a praktizuje sa zásada, podľa ktorej filozofia na základnú školu ešte nepatrí (len sčasti sa v učebných osnovách občianskej náuky objavujú niektoré témy historického materializmu a etiky). Myslíme si, že je to polopravda, a to v tom zmysle, že na jednej strane skutočne nemožno zaraďovať do záverečného ročníka základnej školy ani relatívne systematický výklad dialektického a historického materializmu, no na druhej strane nie je v pedagogickej vede experimentálne overené, aké otázky filozofie je možné a aké ešte nie je možné (prípadne na akej úrovni náročnosti nie je možné) zaraďovať do vzdelávaco-výchovného programu základnej školy. Súčasne je evidentné, že ide o vek, v ktorom si žiaci svetonázorové otázky kladú, hľadajú či žiadajú na ne odpoveď. Máme však overené a vedecky zhodnotené, ktoré z týchto otázok by bolo potrebné a veku primerane už aj možné programovo stavať? Riešenie by malo byť koncepcnejšie a vedecky zdôvodnené, lebo

aj zakončenie základnej školy by malo byť spojené s určitou geneticky možnou úrovňou relatívne celostnej svetonázorovej orientácie. Dnes to súvisí aj s evidentnou akceleráciou vo vedomostnom i skúsenostnom vzrúvaní detí a mládeže. Zrelá, celostná a na osvojení vedeckých základov sa opierajúca marxisticko-leninská svetonázorová orientácia sa nerodí naraz. Treba ju formovať postupne. Ale veď aj materinský jazyk alebo matematika sú vyučované dokonca od prvého ročníka základnej školy až po maturitu. Primerané prihladnutie k postupnému formovaniu marxisticko-leninského svetonázoru vo vedomí žiakov základnej a študentov strednej školy má tým väčší význam, že z hľadiska výchovy osobnosti je základná a stredná škola *rozhodujúcim obdobím* vývoja jednotlivca. Aj z hľadiska formovania základov spôsobu myslenia je základná a stredná škola rozhodujúca. Preto je tento vek významný aj z hľadiska formovania kultúry filozofického myslenia socialistického človeka či predpokladov pre osvojenie filozofických základov jeho marxisticko-leninského svetonázoru. Je to rozhodujúce obdobie života a utvárania ľudí, v ktorom sa rozhoduje aj o formovaní a perspektívnom rozvíjaní socialistického spoločenského vedomia celej spoločnosti. V tom spočíva hlavný dôvod, pre ktorý sa otázky podielu, miesta a významu marxisticko-leninskej filozofie pri formovaní socialistického človeka posúvajú až do týchto prakticko-pedagogických polôh a problémov, ktoré by mali byť intenzívnejšie a programovejšie riešené interdisciplinárne aj vo výskume filozofov, pedagógov a psychológov s využitím spolupráce pracovníkov v oblasti výskumu a vzdelávaco-výchovnej praxe.

Od teoretického i praktického riešenia súboru naznačených otázok a problémov závisí, ako budeme nielen chápať všeobecne teoreticky miesto dialektického a historického materializmu, respektíve ostatných filozofických vied v štruktúre vedeckého systému marxisticko-leninského svetonázoru, ale ako budeme zabezpečovať, aby tieto filozofické vedy reálne prispievali k výchove socialistického človeka. Od toho závisí reálne plnenie svetonázorovej funkcie marxisticko-leninskej filozofie, ale aj jej ideologickej funkcie v zápase za socialistické spoločenské vedomie a proti rôznym formám súčasnej buržoáznej filozofie či buržoáznej ideológie vôbec. Práve v rámci tejto ideologickej konfrontácie sa v marxisticko-leninskej filozofii i v jej prenikaní do reálneho spoločenského vedomia uplatňuje princíp jednoty jej vedeckosti a straníckosti, ako významný princíp orientácie socialistického človeka. V týchto súvislostiach je tiež žiadúce chápať a uplatňovať jednotu negatívno-kritickej a pozitívno-konstruktívnej stránky svetonázorovej funkcie marxisticko-leninskej filozofie; to znamená viesť zápas za prekonávanie rôznych foriem nemarxistickej svetonázorovej orientácie v jednote s úsilím o pozitívne formovanie socialistickej osobnosti, jej vedeckého svetonázorového presvedčenia. Zvyšovanie účinnosti svetonázorovej výchovy na základe komplexného prístupu k tejto úlohe tvorí vysoko aktuálnu požiadavku, ktorú KSČ adresuje aj nášmu filozofickému frontu.